

skiej w Prusach Książęcych, *Studia Elbląskie*, XIX, 2018, s. 158-159. – Tenże, *Wystrój malarzki dawnego luteranckiego kościoła w Rodowie jako postulat duchowej jedności lokalnej społeczności ewangelickiej*, *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo*, 2018, s. 124-125, 132. – Tenże, *The Lutheran Church in Rodowo as a Place of the Spiritual Meeting of Three Social Strata*, *Entangled Religion. Interdisciplinary Journal for the Study of Religious Contact and Transfer*, 2018 t. 7, s. 116. – Wardzyński M., *Szpital św. Rocha przy Krakowskim Przedmieściu i jego architektoniczne przemiany w XVIII-XX w.*, *Almanach Warszawy*, t. 12, 2018, s. 143. – Łyczak B., *Ołtarze - dzieła elbląskiego rzeźbiarza Johanna Söffrensa*, [w:] *Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Przecznie. Wystrój i wyposażenie*, red. Sulkowska-Tuszyńska K., Dokurno W., *Przeczno* 2019, s. 59-76. – Wardzyńska K., *Snycerstwo XVIII wieku na ziemi lubawskiej*, [w:] *Drewniane perły Ziemi Lubawskiej / Wooden Treasures of the History Lubawa Region ...*, red. Żurek A., Gorek P., W. 2020, s. 80-96. – Wardzyński M., *Wyposażenie ruchome kościołów dawnej ziemi lubawskiej pozyskane z Łąk Bratiańskich*, tamże, s. 100-107. – Lijka J., *O dwóch jezuickich ołtarzach mniejszych z kościoła zamkowego*, 2020, <https://straty.zamek.malbork.pl/o-dwoch-jezuickich-oltarzach-mniejszych-z-kościoła-zamkowego/> (dostęp 21.01.2023). – Wardzyńska K., Wardzyński M., *Barokowa kazalnica w Rodowie (niem. Groß Rohdau / Rodau) pod Prabusami (Riesenburg). Przykład recepcji katolickich wzorów flamandzkich w rzeźbie luteranckiej w Prusach Wschodnich*, [w:] *Miraże natury i architektury. Prace naukowe dedykowane Profesorowi Tadeuszowi Bernatowiczowi*, red. Barczyk A., Gryglewski P., Łódź 2021, s. 283-306. – Łyczak B., *Rzeźba w Toruniu 1575-1724*, [w:] *Królewskie miasto. Trzy stulecia przemian kultury artyst. Torunia 1454-1793. Wystawa ...*, Muz. Okręgowe w Toruniu, Toruń 2021, s. 76.

Arch. Archidiecezji Warmińskiej, Olszyn, Arch. Kapituły I, t. 16, k. 149v; t. 18, k. 15v; t. 19, k. 2-17; sygn. Acta Cap. 11: *Acta Capitularia a die 17ma Junii 1693 ad diem 22dam [brak miesiąca] 1700 Anni*, k. 76r; sygn. AB B 11a: *Inwentarz kościoła św. Mikołaja w Elblągu* [1698], s. 18; sygn. Żuławka Sztumska 3: *Visitationes-Sachen 1690-1808, Descriptio Ecclesie Posoliensis Qualis ante post ruinas fuerit modo[que] a me inventa, tempore Investituris mes ad hoc Beneficium A Dni 1690*, s. 46; sygn. AB H 11: *Hausbuch der Jesuiten Mission in Marienburg von 1647 bis 1744*, k. 43r. – Arch. Diecezjalne, Pelplin, sygn. A 47: *Acta Capituli Culmensis 1690-1702*, s. 146, 428; sygn. Akta Seminarium Duchownego Chełmińskiego w Chełmnie 4 (*Archivum Ecclesiae*

Culmensis, sygn. 94): *Diarium seu acta Domus Culmensis Congregationis Missionis connotari coepta Anno Christi 1676*, s. 34, 44-45, 69-70, 93. – Arch. Archidiecezjalne, Warszawa, rkps III 4. 5: *Diarium Procura[e] Domus Varsav[iensis] circa quotidiana negotia p[rae]cipua in anno 1716 die 25 Aug[usti] Connotatum*, k. 32v.

K. Wardzyńska
M. Wardzyński

Söffrenson (Seffrens, Seffrense, Seffrenz, Seffrenss, Severtsen, Sevrentz, Sewrense, Sewrentz) **Heinrich**, snycerz i stolarz. W Kopenhadze w l. zapewne 1683-87 uczył się przez 4 i pół r. u mistrza Karstena Erichsona i został przez niego wyzwolony. W gdańskim cechu stolarzy snycerzy i skrzyniarzy przedłożył zaświadczenie od mistrza. Na jego podstawie został 31 III 1687 w Gdańsku czeladnikiem w cechu. Należy zakładać, że pracował tam co najmniej przez jeden roczny sezon.

Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytniej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

AP Gdańsk, rkps 300,C/2440: *Cech stolarzy i snycerzy 1675-1716. Księga uczniów*, s. 72.

J. Pałubicki

Söffrenson (Seffrens, Seffrense, Seffrenz, Seffrenss, Severtsen, Sevrentz, Sewrense, Sewrentz) **Philipp**, snycerz i stolarz. W Kopenhadze w l. zapewne 1681-85 odbył czteroletnią naukę u mistrza stolarstwa i snycerstwa Petera Simensena i został przez niego wyzwolony. W gdańskim cechu stolarzy snycerzy i skrzyniarzy przedłożył 22 VII 1685 zaświadczenie od swojego kopenhaskiego mistrza i na tej podstawie został w Gdańsku czeladnikiem w cechu. Należy zakładać, że pracował tam przez co najmniej jeden roczny sezon.

Pałubicki J., *Artyści i rzemieślnicy artyst. Gdańska, Prus Królewskich oraz Warmii epoki nowożytniej. Skorowidz kwerendalny*, Gd. 2019.

AP Gdańsk, rkps 300,C/2440: *Cech stolarzy i snycerzy 1675-1716. Księga uczniów*, s. 62.

J. Pałubicki